

E-book และแฟชันนิทานไทย ... จุดต่อยอดวัฒนธรรมจากคติสอนใจแบบไทยๆ ในอดีต



นิทานพื้นบ้าน ความบันเทิงในยุคสมัยที่การสื่อสารยังส่งต่อข้อความแบบปากต่อปาก ต้นตอของเรื่องเล่า อาจเป็นเพียงเรื่องของตาสีตาสาทั่วไป แต่ถูกแต่งเติมและเล่าด้วยอรรถรสส่วนตัวของผู้เล่า จึงทำให้เรื่องราว สนุกตื่นเต้นและกลายเป็นนิทานพื้นบ้านที่ยังคงถูกเล่าขานไม่รู้จบ โดยทุกเรื่องเล่าย่อมมีคติสอนใจหรือการแสดง ตัวอย่างผ่านพฤติกรรมของตัวละครให้เราได้เรียนรู้ และสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ได้อยู่เสมอ

นางสาวชุตติภา อัครเลิศพลากร นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหนึ่งในผู้ที่เคยได้ฟังตำนานนิทานพื้นบ้านและมองเห็นจุดเด่นของความเก่า ที่ไม่เคยเก่าของนิทานพื้นบ้านไทย ทั้งการนำเสนอวิถีชีวิต คติสอนใจ รวมถึงสติปัญญาของตัวละครที่มีต่อ สถานการณ์ในเรื่อง “ในปัจจุบัน นิทานพื้นบ้านไม่ค่อยนิยมนำกลับมานำเสนอใหม่ เราเห็นว่านิทานพื้นบ้าน ยังมีคุณค่าที่เด็กรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้ได้จากวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อน จึงอยากนำนิทานพื้นบ้านกลับมา นำเสนอใหม่อีกครั้งหนึ่งให้เหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น”

“โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหวโดยได้รับ แรงบันดาลใจจากนิทานพื้นบ้านไทย” เป็นผลงานวิจัยต่อยอดสู่หนังสือ E-Book และผลิตภัณฑ์แฟชั่น “Puimek studio” ที่มีเป้าหมายในการอนุรักษ์นิทานพื้นบ้านไทยและส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับเด็กๆ ผสมผสานภาพกราฟิกที่เข้าถึงได้ง่าย สามารถอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านลายเส้นน่ารักสบายตาที่เป็นเอกลักษณ์ สร้างเป็นภาพเคลื่อนไหวให้เด็กๆ มีสมาธิกับเนื้อเรื่องมากขึ้น



E-book นิทานพื้นบ้านไทย



E-book นิทานพื้นบ้านไทย “อุทัยเทวี”



แนะนำตัวละคร “แก้วหน้าม้า”

แนะนำตัวละคร



แนะนำตัวละคร “อุทัยเทวี”

นิทานที่เกิดจากเรื่องเล่าส่วนใหญ่ มักจะมีการกำหนดตัวละครฝ่ายดีและฝ่ายร้ายอย่างชัดเจน ทำให้ตัวละครขาดความเหมือนจริง หรือมีมุมมองเพียงด้านเดียว ในขณะที่นิทานพื้นบ้านไทย ตัวละครมีความหลากหลายทาง Character มีทั้งด้านดีและด้านร้ายในตัวเอง มีมิติที่สอนถึงความหลากหลายของผู้คนในสังคม ไม่มองโลกในแง่เดียว ผ่านการเรียนรู้จากการอ่านนิทาน

“เราทำการสำรวจนิทานพื้นบ้านที่คนไทยรู้จักและเลือกนำมาพัฒนา 2 เรื่อง ได้แก่ ‘แก้วหน้าม้า’ กับ ‘อุทัยเทวี’ โดยเรานำนิทานมาสรุปเนื้อหาใหม่ให้เด็กๆ สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดได้โดยง่าย กระชับมากขึ้น รวมถึงออกแบบภาพประกอบใหม่ ปรับเปลี่ยนจากการสำรวจลายเส้นที่คนไทยชื่นชอบ ในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นลายเส้นที่เรียบง่ายแต่น่าสนใจ”

“สำหรับ E-Book อยากรให้เป็นแพลตฟอร์มที่เป็นมิตรกับเด็กๆ เนื่องจากช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด ทำให้ห่างหายจากการเข้าร้านหนังสือ การสร้าง E-Book จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เด็กๆ สามารถอ่านนิทานที่ตัวเองชอบได้ โดยนิทานของเรามีลูกเล่นเป็นภาพเคลื่อนไหว ช่วยดึงดูดเด็กๆ ให้จดจ่อกับตัวหนังสือได้มากขึ้น ด้วยขนาดตัวหนังสือที่ค่อนข้างใหญ่และประโยคในนิทานไม่ยาวจนเกินไป สามารถฝึกอ่านออกเสียงไปพร้อมกับคุณแม่หรือคนในครอบครัวได้ ซึ่งตอนจบท้ายเล่มจะมีคำศัพท์น่ารู้เพิ่มเติมอธิบายความหมายของคำในเรื่องให้เป็นเกร็ดความรู้”

กาลครั้งหนึ่ง...

มีหญิงสาวคนหนึ่งชื่อว่า "แก้ว"
เธอมีใบหน้าเหมือนม้าและกิริยากระโดดกระเดก
ชาวบ้านจึงพากันเรียกเธอว่า "แก้วหน้าม้า"



๐๑ | 01

ตัวอย่างหนังสือ E-book นิทานพื้นบ้านไทย “แก้วหน้าม้า”



ตัวอย่างหนังสือ E-book นิทานพื้นบ้านไทย “อุทัยเทวี”

นิทานจบแต่ยังอินกับตัวละครไม่รู้จบ จากหนังสือนิทานออนไลน์ สู่แฟชั่นเสื้อผ้า-เครื่องประดับ จาก Character ตัวละคร ต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ทำเงินจากต้นทุนทางวัฒนธรรม ที่เพิ่มมูลค่าให้กับนิทานไทย รวมถึงถึงการประชาสัมพันธ์นิทานไทยให้เป็นที่สนใจมากยิ่งขึ้น

“แค่ E-Book คิดว่าน่าจะยังไม่เพียงพอค่ะ อ่านจบแล้วยังไงต่อ? ก็เลยเกิดเป็นไอเดียนำลวดลายจากนิทานมาทำเป็นผลิตภัณฑ์แฟชั่นด้วย เพื่อทำให้ได้ใกล้ชิดกับนิทานมากขึ้นผ่านการแต่งกาย ผ่านการใช้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์แฟชั่นจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแม่-ลูก เป็นชุดแต่งกายเข้าคู่กัน และบุคคลทั่วไป เน้นเป็นกระเป๋าสะพาย หน้ากากอนามัย เข็มกลัด เป็นต้น”



เข็มกลัดแก้วหน้าผ้า



ชุดคู่ แม่-ลูก

เข็มกลัด

เข็มกลัด

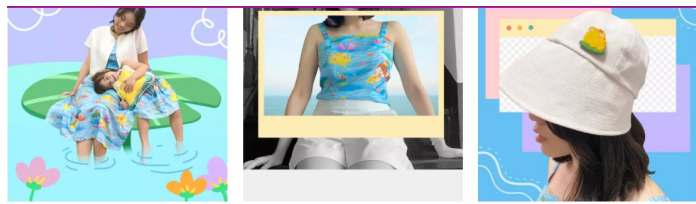


กระเป๋าผ้า ด้านหน้า

กระเป๋าผ้า ด้านหลัง

ถุงผ้าสไลด์ญี่ปุ่น

แฟชั่นเสื้อผ้า-เครื่องประดับจาก Character ตัวละคร



ชุดคู่แม่-ลูก

เสื้อแขนกุด

เข็มกลัด



กระเป๋าผ้า ด้านหน้า

กระเป๋าผ้า ด้านหลัง

หน้ากากอนามัย

แฟชั่นเสื้อผ้า-เครื่องประดับจาก Character ตัวละคร

ไม่เพียงแค่ ‘แก้วหน้าม้า’ กับ ‘อุทัยเทวี’ ที่เป็นนิทานพื้นบ้านไทยที่น่าสนใจ แต่ยังมีนิทานพื้นถิ่นของไทยอีกมากมายที่น่าสนใจและควรค่าแก่การเรียนรู้ ทั้งคติชน ความเชื่อ และการแก้ไขปัญหาของตัวละครตามยุคสมัย ดังจะเห็นได้จากแบบเรียนของนักเรียนไทย ที่มีการหยิบยกวรรณกรรมจากอดีตนำมาบรรจุเป็นแบบเรียนให้นักเรียนได้ศึกษา นางสาวชุตติภาจึงอยากพัฒนาต่อยอดนิทานพื้นบ้านในบทเรียนให้ทันสมัยและน่าสนใจมากขึ้น

“หนังสือเรียนเป็นหนึ่งในแนวคิดที่จะต่อยอด เพราะเราได้มีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาของครูประถม โดยได้รับคำแนะนำว่าหนังสือนิทานของเราสามารถใช้กับการเรียนได้ เพราะเข้าใจง่าย ฝึกการอ่านได้ ภาพประกอบมีการใช้สีที่น่าสนใจ สามารถวาดตามได้ง่าย และสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาศิลปะได้ หรือต่อยอดเป็นวิชาอื่นๆ ได้อีก เช่น วิชาสังคม เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต หรือคติความเชื่อ”

“อีกส่วนที่น่าสนใจ คือการต่อยอดเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชาวต่างชาติ ได้เข้ามาทำความรู้จักกับนิทานไทยว่าเป็นอย่างไรบ้าง เพราะเราได้มีการเรียนรู้นิทานพื้นบ้านจากประเทศอื่นๆ มากพอสมควร แต่ยังไม่มีใครนำเอานิทานไทยไปเผยแพร่กับชาวต่างชาติ ก็เลยอยากนำแนวความคิดนี้มาเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาต่อยอดด้วยเหมือนกันค่ะ”



“ถ้าสนใจเรื่องอะไรหรือว่าคิดจะทำอะไรอยู่ก็อยากจะให้ลงมือทำเลยคะ เพราะงานวิจัยก็เหมือนกับเป็นการผจญภัยอย่างหนึ่ง ความรู้เดิมก็เหมือนเป็นแผนที่ที่เห็นภาพคร่าวๆ เมื่อได้ค้นคว้าหาความรู้และลงมือทำก็เหมือนกับเป็นตอนที่เราได้ออกเดินทางทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่ทุกการเดินทางก็ต้องเจอกับอุปสรรคจนบางครั้งก็อาจจะทำให้เหนื่อยและท้อใจ แต่เมื่อข้ามจุดนั้นไปได้ก็จะพบกับผลลัพธ์ที่สวยงามถึงแม้ว่าอาจจะไม่ใช่แบบที่เราหวังทั้งหมด อย่างน้อยเราก็ได้เรียนรู้ ได้ลองแก้ปัญหา ได้ความกล้าที่จะลงมือทำ รวมถึงได้เปิดเส้นทางใหม่ๆ ที่อาจเป็นแนวทางให้กับนักวิจัยท่านอื่นๆ ต่อไปหรืออาจกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการผจญภัยครั้งใหม่ที่พาไปพบกับผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่ก็ได้คะ ฉะนั้นไม่ต้องกลัวว่าจะล้มเหลวหรือเสียเวลาเพราะทุกอย่างคือการเรียนรู้และการค้นพบแนวทางใหม่ๆ ในมุมมองที่แตกต่างค่ะ”

นางสาวชุตติภา อัครเลิศผลากร

นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทิรา พรหมพันธุ์

ที่มา

<https://www.research.chula.ac.th/th/news/14488/>